

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **Š. Ch.**, zastoupen JUDr. Tomášem Machem, LL.M, Ph.D., advokátem, se sídlem Masarykova 82, Plzeň, proti žalovanému: **Krajský úřad kraje Vysočina**, se sídlem Žižkova 57, Jihlava, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 7. 2010, čj. KUJI 59304/2010, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. 10. 2011, čj. 57 A 63/2010 - 81, o návrhu žalobce na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se** odkladný účinek **ne** přiznává.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaný svým rozhodnutím zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Magistrátu města Jihlavy, kterým byl uznán vinným z tam uvedených přestupků. Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u krajského soudu. Krajský soud nejdříve rozhodnutí žalovaného zrušil, tento rozsudek však následně zrušil Nejvyšší správní soud. Svým druhým, v záhlaví cit. rozsudkem, krajský soud žalobu zamítl.

[2] Z tohoto důvodu se žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností domáhá zrušení rozsudku krajského soudu. Součástí kasační stížnosti je také návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Stěžovatel svůj návrh na odkladný účinek odůvodnil tím, že pracuje jako řidič nákladní dopravy. Napadený rozsudek krajského soudu tak negativně zasahuje do jeho práv, neboť výkon tohoto zaměstnání je jeho jediným zdrojem příjmů. Stěžovatel současně uvedl, že přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti se nedotkne nepřiměřeným způsobem nabytých práv třetích osob a není v rozporu s veřejným zájmem. Blíže svá tvrzení nijak neodůvodnil ani nedoložil, a to ani v doplnění kasační stížnosti ze dne 5. 12. 2011, ani později.

[3] Žalovaný se k návrhu na přiznání odkladného účinku ve stanovené lhůtě nevyjádřil.

[4] Před samotným posouzením tohoto návrhu Nejvyšší správní soud k institutu odkladného účinku uvádí následující. Pravidelně je odkladný účinek spojován s tzv.

řádnými opravnými prostředky, např. odvoláním. Zde účinky rozhodnutí správního orgánu nastávají až v okamžiku rozhodnutí o opravném prostředku (srov. přiměřeně usnesení sp. zn. IV. ÚS 581/06 ze dne 11. 10. 2006: „Účelem [odložení vykonatelnosti rozhodnutí] je vytvoření časového prostoru pro posouzení ústavní stížnosti tak, aby před rozhodnutím soudu nedošlo k nevratným krokům, po nichž by se jeho rozhodování stalo jen akademickým cvičením a ochrana ústavně zaručených základních práv a svobod by byla toliko iluzorní“).

[5] Nejvyšší správní soud již v minulosti judikoval v usnesení ze dne 24. 2. 2010, čj. 6 As 6/2010 - 61, že institut odkladného účinku je primárně spjat se žalobou jakožto nástrojem ochrany veřejných subjektivních práv adresáta veřejnoprávního působení. Odkladný účinek přiznávaný žalobě má proto ochránit tohoto adresáta veřejné správy před případnými neodstranitelnými negativními následky aktu veřejné správy (srov. usnesení NSS ze dne 27. 1. 2012, čj. 2 As 132/2011 – 115, všechna zde citovaná rozhodnutí NSS dostupná na www.nssoud.cz).

[6] Zákonem č. 303/2011 Sb. kterým se mění zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, došlo s účinností od 1. 1. 2012 i ke změně úpravy podmínek pro přiznání odkladného účinku v § 73 s. ř. s. Na rozdíl od předchozí právní úpravy již není nutné prokazovat tzv. nenahraditelnou újmu žalobce (resp. důvodnou obavu její hrozby), nýbrž stačí pouze poukázat na nepoměr mezi následkem (slovy zákona „újmou“), které by vznikly žalobci nepřiznáním odkladného účinku a případnou újmou, která by mohla vzniknout jiným osobám, pokud by k odložení účinků jinak závazného rozhodnutí došlo. Přiznání odkladného účinku nesmí být současně v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[7] Důvodová zpráva k zákonu č. 303/2011 Sb. v bodu 38 uvádí: „*Institut odkladného účinku správní žaloby má pro faktickou úroveň ochrany veřejných subjektivních práv (tedy pro naplňování základního smyslu správního soudnictví) často klíčový význam. V situacích, kdy je žalobce vystaven hrozbě těžko napravitelné nebo kompenzovatelné újmy, může být pro žalobce rozhodnutí o jeho žádosti o přiznání odkladného účinku přednější než případné vyhovění samotné žalobě za situace, kdy je zrušené rozhodnutí již "konzumováno" a zásah do práv či zájmů hájených žalobcem neodstranitelný. Za základní problém současné právní úpravy lze označit skutečnost, že zákonodárce neponechal na uvážení soudu, kterému z konfliktních zájmů dát v konkrétním případě přednost, ani neupravil pouhá vodítka pro tuto úvahu. [...] Každé rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku musí být vždy řádně odůvodněno, proto se tato povinnost stanovuje explicitně.*“

[8] Lze tedy shrnout, že současná úprava je ve vztahu k přiznání odkladného účinku příznivější než úprava předešlá.

[9] Jde-li o kasační stížnost, soudní řád správní odkladný účinek zásadně nepřipouští (§ 107 s. ř. s.), a to právě s ohledem na skutečnost, že kasační stížnost proti rozhodnutí soudu ve správním soudnictví není řádným opravným prostředkem. Soudní řád správní však současně stanoví výjimku z tohoto pravidla, tj. že odkladný účinek kasační stížnosti lze v určitých případech přiznat za přiměřeného použití podmínek stanovených v § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s.

[10] Při rozhodování o odkladném účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud zjišťuje kumulativní splnění výše uvedených zákonných předpokladů (§ 73 odst. 2 s. ř. s.), tj. 1) výrazné disproportionality újmy způsobené stěžovateli v případě, že účinky napadeného rozhodnutí nebudou odloženy ve vztahu k újmě způsobené jiným osobám, pokud by účinky rozhodnutí odloženy byly; a 2) absenci rozporu s důležitým veřejným zájmem. Je-li odkladný účinek přiznán, pozastavují se ty účinky napadeného správního rozhodnutí, které z povahy věci pozastavit lze (tj. uložené právní povinnosti nelze vynucovat, přiznaná oprávnění nelze uplatňovat, odejmutá oprávnění zůstávají zachována, atd.).

[11] Důvody možného vzniku nepoměrně větší újmy stěžovatele oproti jiným osobám jsou vždy individuální, závislé pouze na osobě a situaci stěžovatele. Povinnost tvrdit a prokázat vznik újmy má proto stěžovatel. Stěžovatel musí konkretizovat, jakou újmu by pro něj znamenal výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí, z jakých konkrétních okolností to vyvozuje a uvést její intenzitu. Vyličení podstatných skutečností o nepoměrně větší újmě musí svědčit tomu, že negativní následek, jehož se stěžovatel v souvislosti s napadeným rozsudkem krajského soudu obává, by pro něj byl zásadním zásahem. Hrozící újma musí přitom být závažná a reálná, nikoliv pouze hypotetická a bagatelní.

[12] Pokud jde o splnění druhého zákonného předpokladu, tj. že přiznání odkladného účinku není v rozporu s veřejným zájmem, soud vychází z povahy věci a z obsahu soudního a správního spisu, včetně eventuálního vyjádření žalovaného správního orgánu.

[13] V nyní projednávaném případě stěžovatel pouze tvrdí, že napadeným rozsudkem krajského soudu bylo negativně zasaženo do jeho práv, neboť jeho jediné příjmy jsou příjmy řidiče nákladní dopravy. Skutečnost, že stěžovatel je řidičem nákladní dopravy, vyplývá ze soudního spisu. Je pochopitelné, že ztráta řidičského oprávnění znamená zejména pro řidiče profesionály ztrátu možnosti výkonu jejich zaměstnání. Dojde-li však k této ztrátě v důsledku jednání, které právní řád považuje za zakázané, je zásadně ve veřejném zájmu, aby rozhodnutí o ztrátě řidičského oprávnění bylo (co nejdříve) vykonané, aby tak uvedený řidič nemohl ohrožovat další účastníky silničního provozu. Výkon rozhodnutí je pak pouze logickým a žádoucím vyústěním následků dosavadního chování toho konkrétního řidiče na pozemních komunikacích.

[14] Opačný přístup by znamenal, že v případě řidičů profesionálů by ztráta řidičského oprávnění byla bez dalšího automaticky důvodem pro přiznání odkladného účinku jejich žalobě, resp. kasační stížnosti, a to pouze a jen s ohledem na tu skutečnost, že jde o profesionálního řidiče. Takový závěr však nelze připustit. Jak již bylo řečeno, charakter odkladného účinku spočívá v jeho mimořádnosti, přičemž především platí zásada presumpce správnosti rozhodnutí správních orgánů, resp. soudů. Je toliko na stěžovateli, aby soudu předložil všechny argumenty, na základě kterých se domnívá, že by výkon rozhodnutí znamenal pro něj nepoměrně větší újmu, než jaká by mohla vzniknout jiným osobám. V zájmu samotného stěžovatele přitom je, aby tak učinil již při podání návrhu podle § 73 odst. 2, resp. § 107 s. ř. s., tj. v momentě, kdy lze účinky napadených rozhodnutí účinně odvrátit. Pokud tak stěžovatel neučiní, sám se vystavuje riziku, že jeho právní sféra bude negativními důsledky napadených rozhodnutí zasažena.

[15] Návrh na přiznání odkladného účinku podal stěžovatel ještě za účinnosti předchozího znění soudního řádu správního. Ani tato skutečnost nemá na posouzení přiznání odkladného účinku jeho kasační stížnosti vliv. Podle článku II bodu 1 zákona č. 303/2011 Sb. *není-li dále stanoveno jinak, použije se zákon č. 150/2002 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, i pro řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona; právní účinky úkonů, které byly v řízení učiněny přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, zůstávají zachovány*. Jak však byla obsažně vysvětleno shora, nová právní úprava podmínky na přiznání odkladného účinku zmírnila, a její aplikace je tak ve prospěch stěžovatele. Aplikaci nové právní úpravy na návrh stěžovatele podaný ještě za právní úpravy staré proto nelze považovat za nepřípustnou pravou retroaktivitu.

[16] Nad rámec nezbytně nutného lze dodat, že nepoměrnou újmu faktickým zamezením výkonu povolání stěžovatele by bylo možno shledat, pokud by správní rozhodnutí mělo vliv nejen na výpadek stěžovatelových příjmů, ale např. zásadní vliv i na osoby stěžovateli blízké (srov. např. usnesení ze dne 23. 2. 2012, čj. 1 As 12/2012 – 31, kde se vedle výpadku příjmů jednalo i o dopady na zdravotní péči o stěžovatelčinu matku).

[17] Zde nezbyvá než zdůraznit, že zdejší soud není v otázce prokazování nepřiměřenosti možné újmy na straně stěžovatele v důsledku nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti povinen ani oprávněn samostatně dohledávat skutečnosti, která tvrzení stěžovatele v návrhu prokazují. V daném případě tak dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že tato podmínka pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti splněna nebyla.

[18] Na závěr lze jen podotknout, že Nejvyšší správní soud v soudním spisu ověřil, že stěžovatel v řízení o žalobě vedeném před krajským soudem o přiznání odkladného účinku žaloby vůbec nežádal.

[19] Nejvyšší správní soud proto podle § 107 s. ř. s. ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s., kasační stížnosti odkladný účinek nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. února 2012

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu